

DOLENJSKE NOVICE

... Dolenjske Novice izhajajo vsak drugi četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Cena jim je za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 16—K, za Ameriko 18—K. List in oglasi se plačujejo naprej.

Vse dopise, naročnino in oznanila sprejema tiskarna J. Krajec nasl.

Strankarstvo v Jugoslaviji.

I.

Kadar nastajajo krize v ministrstvih, v parlamentih, v raznih skupščinah, listi takoj pišejo in ugibajo, kako stališče zavzame ta ali ona stranka. Velikega pomena je to tudi v naši mladi državi, ki tako nujno potrebuje ureditve, konsolidacije, da bo na znotraj in na zunaj res čvrsta in bo po zadobljenem miru šla lepši bodočnosti naproti.

V Jugoslaviji je mnogo strank, katerih vsaka skuša pridobiti zase čem več somišljenikov in želi čem bolj uplivati v smislu svojega programa in svojih načel na vsakočasno vlado. Ker je znano, da ima v naši novi državi kmečko ljudstvo do 80% in vsi drugi stanovi le okrog 20% prebivalstva, je umljivo, da si razne stranke prizadevajo najbolj med poljedelskim slojem pridobivati pristašev vedoč, da bodo ti imeli oddati ogromno glasov ob prvih rednih volitvah bodisi v občinske odbore, bodisi v pokrajinske zbore in slednjič v državni parlament.

Vsak državljani naj si bo na jasnem, za katero stran se odloči. Poznati mora načela in smeri strank, ki že zdaj začasno vladajo, ko so se po kompromisu dogovorile, da se je sploh moglo izvršiti ujedinjenje troimenskega plemena jugoslovanskega naroda.

„Seljačke Novine“ so izvrstno glasilo „seljačke demokracije za Hrvate“. Izhajajo v Zagrebu več drugo leto in izborna zagovarjajo pravice toliko časa preziranega hrvatskega kmeta. V broju 27. t. l. naštevajo naslednje stranke, katere mora poznati hrvatski seljak, da ne bo nasedel svojim izkoriščevalcem. V naši državi je: 1.) radikalna stranka. V tej stranki je večina srbskega plemena ali roda v Bački, Banatu, Srijemu, Bosni i Srbiji. Vodja te stranke je bivši minister in sedanjí naš delegat na mirovni konferenci v Parizu Pašić in z njim neki Tomić. Oni so hoteli Veliko Srbijo in povdarjali samo srbstvo; zato ta stranka ne more biti za

hrvatskega seljaka. V zadnjem času so sicer spremenili svoje ime, da se ne zovejo več „srpska radikalna stranka“, ampak samo „radikalna stranka“. Vendar se opaža, da je v tej stranki više ljudi, ki niso iskreno pristali na narodno jedinstvo, kar se vidi i v jednom delu njihovega novinstva.

2.) Med Hrvati je bolj znana „jugoslavenska demokratska stranka“. Ta je zelo v sorodstvu z bivšo koalicijo, katera je pred razsulom Avstro-Ogrske vladala v trojedni kraljevini. Vodja te stranke je Svetozar Pribičević, sedanjí minister za notranje posle v Beogradu. Ta stranka je s svojo lokavo politiko pridobila mnogo zastopnikov ali poslancev v narodnem predstavništvu, katerih pa ni narod izvolil; ali kadar dojdejo izbiri, pokazati se če, da je ljudstvo proti tej stranki, ker njeni zastopniki drugače delajo, drugače govoré. Mnogo obečajo, a nič ne storé. V tej stranki so večinoma bogataši, vsa ona gospoda, ki vedno drži z vlado; poleg teh je nekaj zapeljanega ljudstva iz Like in Slavonije. Ta stranka razdeljuje zastoj svoje „Pučke Novine“, v kojih bivši socialist Demetrović grdi hrv. katoliške biskupe i popove, a hvali pravoslavne.

3.) V Hrvatski je mnogo delovala „Starčevićanska stranka“, ki ima svoje novine „Priatelj Naroda“. A ta stranka propada, ker se oddaljuje od naroda in nima ljudi. Starčevićanci bi po svoji večini morali vstopiti v pučko stranko, toda vodstvo te stranke se je rajše zložilo z brezverskimi naprednjaki in „obzoraši“, ki so bili koalicionaši in kot taki pomagali Madžarom tlačiti Hrvate. Treba se je samo spomniti, kako so Madžarom prodali hrvatsko morje. In zato seljaci rajše gredo z dr. Korošcem, ki se je zmiraj poleg pokojnega seljaškega vodje dr. Kreka boril za hrvatska prava.

4.) Delavci ali radnici so večinoma v „socijalistični stranki“. Tej sta vodji Korać in Bukšeg. V ministrstvu je imela Koraća, ki se pa je pri agrarni reformi kazal tako pristranskega, da je moral odstopiti. In v kljub temu se drzne ta stranka vabiti v svoje kolo tudi seljake, ki jej pa ne bodo nasledli. A tudi delavcev ne bodo

več mogli toliko varati, ko se je osnovala krščanskosocijalna radniška organizacija, ki je imela 3. avgusta v zagrebški prvolstolnici blagoslovljenje svojega barjaka.

5.) Najmlajša je med Hrvati „Pučka Stranka“, ki združuje vse one, kateri priznavajo načela „seljačke demokracije“. Zelo delavna sta v njenem narodnem predstavništvu kakor tudi na raznih skupščinah zastopnika dr. Šimrak iz Hrvatske in Banić iz Dalmacije. Ta stranka si je vzela za zgled iz Slovenije, kamor zdaj prestopimo:

Gornja Straža.

III.

Tedanjí občinski mož dovolil je odpeljavo zbirajoče se potne vode na občinski pašnik na vsakih 15 do 20 metrov potne dolgoti. S tem veldušnim dovoljenjem začelo se je kopati ob robu pota vodo odvajalne jarke. Izkopana zemlja, izmetana na sredino poti, vzdignila je pot k napetosti od 15 do 20 cm ter ga tudi nekoliko izravnala.

Vsled hoje in vožnje po gladkem potu se je zemlja močno sesedla, a pot ostala je vendar sedaj dokaj napeta 10% tako, da vsa voda ob času deževja takoj izgine raz pot ter pognoji zemljo pod potom. Pot je zato vedno suha in brez blata ter je ostala brez vsacega gramoza vzorno lepa do današnjega dne.

Za časa poprave porabilo se je le štiri vozove kamenja na vsej poti, a vendar je sedaj videti, kakor bi bila vsa pot posipana z gramozom; to pa zato, ker voda in deževje odnaša le zemljo, a težko kamenje, ki je bilo pomešano z zemljo, ostaja na potu; zato je pot od leta do leta vedno le lepša in vzornejša brez najmanjše poprave in v sijajni dokaz, da vožnja in hoja po potu ne uničuje naših potov čisto nič, ampak jih le čvrsti in utrjuje, in v dokaz, da je le potna voda tisti uničujoči činitelj naših potov; koji je pa zopet dal ljubi Bog to čudovito dobro lastnost, da na napetih potih sama odteka, pota pomiva in poleg tega iz potov odpeljana še zemljo pognoji.

Pot je povprečno široka z jarki-vred 2 metra, ter ima 24 odvodnih jarkov. Pot

izgublja vedno bolj in bolj nepotrebno pešstezo na spodnji strani pota, posebno za časa deževja. Ljudstvo uporablja kot stezo sedaj rajši sredino pota, ker je napeta in brez blata. Upanje je, da stara v desetih letih popolnoma izgine, brez vseh tožba, kar sama ob sebi. Ljudje božji! Ni li to velikanski dobiček na rodni zemlji? Tedaj ne samo uprežna živina, tudi ljudje se bodo sčasoma navadili hoditi po lepo napetem potu.

Popravljanje svoj čas ni povzročilo nikakoršnih denarnih žrtev, ker so ga izvršili mejaši pota sami. — Vaški svet in višji gospodarski odbor, ki ima moč, ni poslal svojih članov k popravi pota, pač pa pot pridno utrjuje z vožnjo in hojo do svojih vinogradov že devet let preko Leganove luže in blata z geslom: status quo ante, in pa mir kaliti v svetovni vojski ni modro, držeč se krčevito stavke, ne dela, kakor vsi dolénjski gospodarski odbori. Da se ni vsa pot od Straže takrat popravila in uredila in se menda tudi nikdar ne bo, je vzrok tako imenovani vaški potni svet ali odbor, ki je strogo prepovedal odpeljavo potne vode za vsakih 10 m potne dolgoti na svoje njive, češ, potna voda bi napravila njivam velikansko škodo. O, blažena nevednost, ali sirova zlobnost!

Nepopravljen kos poti pa sedaj jasno kaže, kaka cokla mesto palica je potni zakon, ki o odpeljavi potne vode nič ne določa. Zakon ustave pa jasno govori: Vsaka last, tedaj tudi zemljiška last, posest, je glede odpeljave potne vode na tujo posest, nedotakljiva. Pota pa nimajo nikakoršnih potnih mejnikov; le zbirajoča se potna voda je pravi neomejeni gospodar naših potov, zato bi bilo najboljša in najprikladniše ime za vsa dolénjska pota: „Zakonite vodoblatne oziroma skalovite potne struge.“

Četrta pot vodi iz deželne ceste pri znamenju med vaškimi stelniki in gostim grmovjem ob bregu pota mimo Pavliščja pod vinogradi do vzhodja zadnjih straških vinogradov. Pot je pač le mučeniška pot za ubogo uprežno živino, čeprav ima le 3% strmine. Široka je približno 4 metre, a uglobljena nad jeden meter. Zanimarjena

Zgodovina

(30)

frančiškanskega samostana in cerkve v Novem mestu.

Sestavil P. Rifonž Furlan.

1730., dne 4. junija br. Elija Zupančič v redu 58 let.
1733., dne 6. maja p. Sigismund Babl, gvardijan, defintor.
1733., dne 31. avgusta p. Bernardin Gregorič iz Novega mesta, provinc., star 76 let.
1735., dne 2. oktobra p. Emanuel Fričko, Novomeščan, star 25 let.
1737., dne 12. februarja p. Sebastijan Budler, star 26 let.
1737., dne 17. decembra p. Damijan Kalčič, star 28 let, lektor.
1738., dne 18. avgusta br. Adalbert Kronberg, kirurg, star 49 let.
1741., dne 6. septembra p. Bernardin Udé, star 26 let, lektor.
1741., dne 21. dec. p. Gelazij Pavletič, star 47 let, gvardijan.
1745., dne 15. aprila p. Prob Majdič, star 65 let.
1745., dne 7. julija br. Elcearij Fridl, urar, star 56 let.
1746., dne 17. marca br. Klemen Konzulič, klerik, star 19 let.

1746., dne 20. aprila p. Inocencij Auer, organist, Tirolec, star 33 let.
1748., dne 11. avgusta br. Landelin Kronbitter, novinec, star 24 let.
1748., dne 15. septembra p. Agnel Markovič, Kamničan, star 33 let, vikar.
1749., dne 19. jan. br. Bruno Kämmerer, Tirolec, star 63 let.
1751., dne 13. maja br. Konkordij Zierheimb, klerik, star 20 let.
1751., dne 29. jun. br. Benedikt Kronbitter, Tirolec, star 58 let.
1754., dne 30. marca p. Beno Waltreich, lektor, provincijal, star 53 let.
1756., dne 8. julija p. Rafael Cirkovic, star 42 let.
1757., dne 23. februarja br. Hortulan Glazer, klerik, organist, star 21 let.
1758., dne 27. julija br. Erazem Čemazer, star 55 let.
1758., dne 2. septembra br. Gothard Löhn, star 53 let.
1759., dne 13. avg. p. Akurzij Bavcer, star 47 let.
1760., dne 10. aprila br. Arzenij Pierling, kirurg, star 48 let.
1769., dne 10. aprila br. Caharija Mayr, star 48 let.
1773., dne 19. aprila br. Kanut Rosinger, star 22 let.
1775., dne 17. marca p. Gotfrid Pfeiffer, kronist, star 68 let.
1778., dne 6. nov. d. Sigefrid Kalan, napovedal dan in uro svoje smrti, star 59 let, pridigar.

1783., dne 6. marca br. David Haberle, tretjerednik, star 51 let, velik častivec Brezmadežne in kinčal s svojim denarjem oltarje.
1786., dne 5. jun. br. Sabinijan Kierner, star 60 let, prvi frančiškan, pokopan zunaj mesta na kapiteljskem hribu; vsi do l. 1801. so pokopani na kapiteljskem hribu pod staro cesto.
1786., dne 14. julija p. Jernej Jenič, prof., star 35 let.
1788., dne 21. nov. p. Jakob Vokalič iz Ljubljane, def., star 68 let.
1790., dne 22. jan. p. Bernardin Šurk iz Ljubljane, gvardijan, vesten redovnik, star 74 let.
1790., dne 28. decembra br. Rogerij Pflanzelter, Bavarec, star 60 let.
1791., dne 18. okt. p. Bernard Garzarolli, Ljubljčan, lektor, prof., ravnatelj, star 44 let.
1793., dne 29. novembra p. Konkordij Rieff, Novomeščan, vzgleden redovnik, star 54 let.
1794., dne 19. jan. p. Mansvet Burger, Novomeščan, goreč pridigar, star 51 let.
1794., dne 11. julija p. Agnel Geismann iz brežiskega samostana, star 59 let.
1798., dne 4. avg. br. Sekund Neudecker, kirurg, iz ljubljanskega samostana, star 56 let.
Od leta 1799. so zopet pokopavali okoli kapiteljske cerkve tudi frančiškane:
1801., dne 19. febr. br. Rafael Niz, star 44 let.
1801., dne 20. februarja br. Krispinijan Papež, star 68 let.

1801., dne 30. marca p. Kalist Weibl, prof., star 52 let.
1803., dne 23. febr. br. Ignacij Lipovic, učitelj prvega razreda ljudske šole, star 54 let.
1803., dne 9. aprila p. Mavricij Pöhm, Čeh, izvrsten organist in muzik, marljiv prefekt, 16 let novomeški gvardijan, moder, prijazen, v bolezní potrpežljiv, priden spovednik, vsem ljub, star 58 let, v redu je živel 40 let. Na veliko nedeljo popoldne je bil njegov pogreb, kakoršnega Novo mesto še ni videlo. Pokopan je poleg poti v sredi med sakristijo in cerkvenimi vrati poleg p. Kalista Weibla. (Catalogus omnium provinc. S. Crucis defunctorum anno 1803.)
1803., dne 27. junija p. Alan Makovic, pridigar, lektor, prefekt gimnazije in ravnatelj ljudske šole, umirovljen župnik na Mirni, star 55 let.
1804., dne 27. avgusta br. Izak Babnik, tretjerednik, kuhar, star 83 let in 11 mesecev.
1805., dne 25. oktobra p. Kastul Weibl, lektor, profesor, prefekt gimnazije, trikrat provincijal, pobožen, priden pisatelj, goreč delavec v Gospodovem vinogradu, Bogu in ljudem drag, star 54 let, v redu je živel 38 let.
1806., dne 5. marca p. Avguštín Herrnförth, lektor modroslovja, profesor, gvardijan, ko je delil bolnikom svete zakramente, se je okužil in umrl, star 54 let.
1806., dne 4. avg. br. Gervazij Kramer, mnogoletni vratar, krotak in pobožen redovnik, star 80 let, v redu pa 61 let.

pa je od pridnih vinogradnikov že tako, da je le ob času zime in debelega snega in le s sankami rabna. Najveljavnejši sedanjí občinski mož je sicer obljubil, da jo bo dal popraviti po rabnikih, po končani svetovni vojski; in če jo bo, poročam tisti čas. Do takrat pa prav lahko pridejo na vrsto poprave vseh potov in steza po vsem Dolenjskem.

Nepotrebnih potov in stez, ki naj bi jih država takoj zaplenila in prepovedala v nadaljno rabo, je približno trideset v najbližnji okolici Straža in Vavtavas. Skupno število po potih opustošene zemlje pol milijona kubikmetrov in v reko Krko odplavljene zemlje pa nad jeden milijon kubikmetrov. Zato ni čuda, da se pri vsakem dežju od umazane potne vode Krka skali in še manj čudo, da so nekdanje svetovno znani „krški raki“ v tako grdi vodi popolnoma izumrli.

Franjo Neubauer:

Materina sreča.

V listih kostanjevih sapicah lahka, rahlo šumenje kot pesem poltiha, mamica mlada, pred njo pa zibelka, v zibki pa detece mirno ji diha.

Angelčka svojega gleda in gleda, misel ga vsaka objema ljubeče, v srcu ji skladajo sladka čutila pesem o radosti matrne sreče:

„Srček moj, ljubček moj,
ves si le moj!
Moj tvojih sanj pokój,
moj tvoj nemir,
moj tvojih solzic vir,
moj tvoj smehljaj,
moj tvojih očkov je
topli sijaj.
Meni ta ličeca
cvétejo zala,
moja so rožnata
usteca mala.
Moj je poljubček tvoj,
moj tvoj ljubeči klic,
moji pritiski so
srčkanih teh ročic.
Moji so kodrčki,
njihova svila
vsa se ovila
meni je krog srca,
proč mi nič več ne dá.
Srček moj, solček moj,
jasni moj žar,
Božja ljubezen te
dala je v dar.“

Sapice rahle šepetajo z listi
pesem o ljubavi sladki in čisti.
Mamica mlada nad zibko se klanja,
dete počiva in spava in sanja.

Vljudna prošnja.

Naše drage in zveste naročnike, ki so nas toliko let podpirali s točno vpošiljativjo naročnine za celo leto naprej, prosimo danes za to uslugo:

Danes smo ustavili nadaljno dopošiljanje našega lista — okoli 600 — vsem, ki nimajo plačanega lista saj za pol leta 1919. Seveda se bodo le-ti hodili pritoževati k Vam in bodo vprašali po vzrokih. — Tem blagovolite odgovoriti sledeče:

Uprava Dol. Novic je izvišila to, kar je večkrat in tudi v zadnji številki zažugala, da namreč ustavi list vsem neplačnikom in sicer brez vsacega ozira na osebe in stanove, prijateljem kakor neprijateljem, če nimajo plačanega lista saj za prvo polovico leta 1919. Tukaj ne gre za nezaupanje, ampak za red in dolžnost in pred vsem za obstoj lista, ki že izhaja 35 let. Pri takšni draginji papirja in vseh tiskarskih potrebščin, pri veliki plači obojca, in nasprotno pri tako malem zanimanju od strani naročnikov-neplačnikov — list bo imel samo letošnje leto nad 19.000 kron primanjkljaja — lastnik lista, Katol. Tiskovno Društvo v Ljubljani, pač ni dolžan Dol. Novic še dalje vzdrževati na svoje lastne stroške. — Opominjali, računov in položnic pošiljali ne bomo več, ker so vse tiskovine predrage in ob enem velik kolek in velika poština — opominjali in prosili smo dovolj, a vedno brez uspeha. — Na pritožbe se ne bomo ozirali, ker mi pošiljamo list slehernemu, če ga je plačal. Da pa kdo lista ni redno prejemal, ni naša krivda, krive so zmedene razmere časa, v katerem živimo danes. — Tudi na vprašanja glede naročnine ne bomo odgovarjali pismeno. Vsak, posebno inteligentnejši stan, mora vedeti, do kdaj ima list plačan. Žalibog, da so ravno boljši stanovi največ dolžni naročnine, med tem ko naši priprosti kmetovalci večinoma redno plačujejo, kar radi potrdimo v čast kmečki zavednosti.

Prosimo torej naše velečene naročnike-plačnike, storite nam to ljubav in pončite naročnike zamudnike, da lista ne dobijo, dokler ni plačan do konca leta 1919. Izrekamo Vam za ta Vaš trud prisrčno zahvalo. Upravništvo Dol. Novic.

Desetletnica mature

38tih abiturientov ljubljanske II. državne gimnazije leta 1909 v Novem mestu.

Dne 4. t. m. smo obhajali desetletnico mature v Novem mestu naslednji tovariši: Dequal Fran, orožniški kapetan II. razr. v Mariboru; Gabrovšek Fran, kaplan v Trebnjem; Hönigmann Fran, kaplan v

Boštanju; inž. Jelenc Josip, absol. tehnik na Dvoru pri Žužemberku; Jošt Josip, žel. pristav v Celju; Kete Ivan, župnik in dekan na Vrhniki; Koder Anton, notarski kandidat v Ljubljani; Kovačič Fran, kaplan v Vel. Laščah; Kranjc Ivan, davčni asistent v Ljubljani; dr. Kržan Fran, tajnik pri poštne čerkovnem uradu v Ljubljani; Ločnik Emerik, notarski kandidat v Ljubljani; Lojk Rudolf, žel. pristav v Trbovljah; Martinčič Andrej, kaplan v Dobropoljah; Pirc Josip, računski revident pri višjem šolskem svetu v Ljubljani; Ravnik Ivan, jurist v Bohinju; Rodič Slavko, intendant v Ljubljani; Selan Anton, žel. pristav v Zalogu; Šusteršič Fran, kaplan v Prečini; Tome Alojzij, kaplan v Radovljici; Žerjav Ivan, kapiteljski vikar v Novem mestu.

Zadržani so bili tovariši: Čizman Ant., poročnik v Ljubljani; Gomilšek Vladimir, žel. pristav v Ljubljani; Kokel Fran, kaplan v Zagorju; Maršič Fran, deželne vlade koncipist v Kočevju; Peterlin Fran, jurist v Kisovcu pri Zagorju; Širaj Jakob, kaplan v D. M. v Polju; Virant Stanislav, časnikar v Zagrebu; Vizjak Ivan, živinozdravnik v Brežicah.

Iz ruskega vjetništva se še niso vrnili tovariši: Dostal Adolf, jurist; Lovšin Ivan, medicinec; Selan Ivan, jurist.

Med tem časom so umrli tovariši: Gašperčič Valentin, privatni uradnik v Brazili, Južna Amerika; Pečkaj Ivan, gimn. prefekt v zavodu sv. Stanislava, Št. Vid nad Ljubljano, umrl vsled španske bolezni leta 1918; Pelan Iv., jurist, umrl kot vojak v vojnem l. 1914; Pernat Anton, jurist, je padel na bojnem polju; Trobej Anton, jurist, je zgubil svoje življenje v vojski l. 1914; Tršar Fran, medicinec, je umrl še pred vojno vsled prehlajenja na vojaških vajah; dr. iur. Železnik Fran, ga je zadela smrtna kosa na tirolskem bojišču meseca maja leta 1917. Skoro vsi mrtvi tovariši so bili žrtve stare Avstrije.

Gotovo bo zanimalo odsotne tovariše, kako se je vršila desetletnica. Zbrali smo se v ponedeljek dopoldne. Večina je prišla z dopoldanskim vlakom iz Ljubljane. Ob 1/2 12. uri smo se vsi udeležili sv. maše za pokojne sošolce, ki jo je daroval tovariš Žerjav v kapiteljski cerkvi. Po sv. maši je bil sestanek in obed v hotelu Koklič. Izmed povabljenih profesorjev v osmi šoli sta se osebno odzvala povabilu gg.: gimn. ravnatelj Josip Wester v Novem mestu, in prof. dr. Fran Čadež, vodja meteorološke postaje v Ljubljani. Pismo so pozdravili sestanek gg. profesorji: naš ravnatelj, vladni svetnik dr. Janko Bezjak, višji šolski nadzornik, katehet dr. Gregorij Pečjak in dr. Ivan Tertnik. K sestanku so bile tudi povabljene gospe poročenih tovarišev. Tako so prišli tovariši: Jošt, Koder, Pirc in Selan s soprogami.

Po obedu smo si ogledali s kapiteljskega hriba novomeško okolico, nato novo novomeško gimnazijo. Popoldne smo šli na Grm, da si ogledamo kmetijsko šolo. G. inž. Albert Vedernjak, ravnatelj kmetijske grmske šole, nas je prijazno sprejel in najprvo podal na kratko zgodovino, ustroj in pomen grmske kmetijske šole. Nato je g. ravnatelj z učitelstvom vred razkazal vse prostore grmske šole. Vsi smo sledili g. ravnatelju z velikim zanimanjem. Ko smo si ogledali šolo, gospodarska poslopja, hleve in vrt s čebelnjakom vred, nas je povabil g. ravnatelj, da pokusimo sadove dela in truda kmetijske šole. Med pozdravnimi govori in napitnicami je določen čas kmalu potekel. Vračali smo se nazaj v mesto k večerji. Po večerji se je razvila med sošolci in gg. profesorjema nepresiljena zabava. Večeru je predsedoval g. ravnatelj Wester. V svojih govorih je povdarjal v vznesenih besedah pomen tega slavlja za učence in učitelje. Pokojnih tovarišev se je spominjal tovariš Rodič. Hvaležno se je tudi spomnil umrlega g. prof. Antona Peterlina, našega razrednika v osmi šoli. Tovariš Jelenc je v svojem duhovito-šaljivem govoru zbudil med zbrano družbo kar najboljše razpoloženje. Profesorjem, našim dobrim učiteljem, je napil tovariš Koder. Tovariš Ločnik je pa v svojih spominih izza gimnazijskih let oživel v vsakem tovarišu najlepše mladostne dogodke iz šolskih let. Kmalu je prišla ura ločitve, podali smo si roke v slovo s trdnado na veselo, srečno svidenje ob prihodnji desetletnici. A—t.

Domače in tuje novice.

Učenke dekliške ljudske šole v Novem mestu naj pridejo v ponedeljek 15. avgusta točno ob 8. uri v šolo zaradi priprave za sv. birmo. — Vikar.

Poroka. V nedeljo, dne 10. avgusta je poročil na Lipoglavu mil. g. prošt dr. Seb. Elbert gospoda gimn. profesorja dr. Viktorja Tillerja z gpdč. Valentino Oblakovo iz velespoštovane rodbine Oblak-Solarjeve v Novem mestu. Najiskrenejše čestitke.

Poročil se je 7. avgusta pri Mariji Pomagaj na Brezjah g. Martin Simič, oenolog, z ugledno gpdč. Marijo Zobec iz Novega mesta. Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslova.

Mesečno predavanje. V nedeljo, dne 24. avgusta ima ženska organizacija „Krekove prosvete“ svoj mesečni sestanek točno ob 8. uri zvečer v Rokodlskem domu. Vse članice organizacije se vljudno vabijo. Vse dobro misleče novomeščanke in okoličanke naj pristopijo k tej organizaciji. Odbor.

1807., dne 22. marca p. Felicijan Grünthal, v redu je bil 21 let.

1809., dne 21. marca p. Udalrik Comini, apostolski misijonar, profesor, zlatomašnik, star 74 let, v redu 55 let.

Leta 1810. so opustili pokopališče okrog kapiteljske cerkve in naredili novo na kapucinskem vrtu, tam so pokopani vsi frančiškani:

1812., dne 15. maja p. Echeiel Sullack, lektor, gvardijan, vikar, star 69 let, v redu 54 let.

1817., dne 12. novembra p. Teofil Zinsmeister, lektor bogoslovja, gimn. profesor, spreten redovnik, Bavarec, star 40 let, v redu 21 let.

1818., dne 8. avg. br. Mavricij Janich (Janič), star 32 let, v redu 10 let.

1823., dne 25. avgusta p. Verekund Porenta, kustoz, dvakrat provincijal, gvardijan, star 62 let, v redu 43 let.

1824., dne 15. januarja br. Damijan Petz iz Nemčije, kirurg, star 59 let.

1831., dne 20. jan. p. Solan Absetz, Ljubljancan, star 31 let.

1831., dne 18. marca p. Filip Marouth, prof., s Kranjske, star 40 let.

1834., dne 29. maja br. Daniel Schebner iz Nemške, star 53 let.

1836., dne 24. maja br. Luka Kummerlander, Gorican, star 52 let.

1839., dne 29. nov. br. Cecilijan Strniša s Kranjske, učitelj, organist, star 49 let.

1839., dne 3. decembra p. Hilarij Wutti, Korošec, prof., star 32 let.

1843., dne 18. febr. p. Vincencij Pressl, Bavarec, prof., star 66 let.

1847., dne 25. septembra p. Bonaventura Sajovic iz Trebnja, prof., star 60 let.

1849., dne 22. marca p. Pij Osredkar, star 33 let.

1855., dne 30. avg. p. Fratern Terlep, prof. na koleri, star 45 let.

1856., dne 31. maja br. Robert Vončina, učitelj, organist, star 51 let.

1857., dne 15. decembra p. Erenfrid Pipan, Korošec, katehet gimn., star 48 let.

1858., dne 19. febr. p. Karol Železnik, prof., star 77 let.

1858., dne 3. sept. p. Evgenij Kazin, prof., star 55 let.

1858., dne 4. okt. p. Engelbert Knific, vodja gimn., star 45 let.

1861., dne 28. jan. br. Jožef Stemberger, star 23 let.

1861., dne 6. novembra p. Akvin Romuta, prof., star 74 let.

1862., dne 3. septembra p. Frančišek Samotorčan, prof., star 31 let.

1866., dne 22. aprila p. Fulgencij Arko, prof., def., star 57 let.

1867., dne 25. januarja br. Lovrenec Vogelnik, star 68 let.

1868., dne 2. febr. p. Adolf Kokalj, prof., star 29 let.

1868., dne 21. febr. p. Konstantin Popovič, prof., star 24 let.

1868., dne 4. aprila p. Inocencij Gnidovec, prof., star 35 let.

1869., dne 14. dec. p. Gracijan Ziegler, prof., star 56 let.

1870., dne 6. febr. p. Generoz Maršal, učitelj-vodja, star 59 let.

1882., dne 18. jan. p. Sigismund Jeraj iz Zapog, učitelj-vodja, star 72 let.

1883., dne 11. febr. p. Ignacij Staudacher iz Metlike, katehet, ravnatelj gimn., def., star 51 let.

1885., dne 26. avg. p. Matevž Pibernik iz Trojane, katehet, zlatomašnik, star 82 let.

1886., dne 29. jun. p. Rafael Klemenčič iz Novega mesta, def., prof., star 55 let.

1890., dne 16. jun. p. Regalat Stamcer, prof., star 68 let.

1894., dne 3. maja p. Florentin Hrovat iz Tuhinja, učitelj-vodja, star 47 let.

1895., dne 14. nov. Erenfrid Zupet, Ljubljancan, prof. učitelj, katehet, star 55 let.

1901., dne 14. aprila p. Ladislav Hrovat iz Tuhinja, prof., ravnatelj, zlatomašnik, star 77 let.

1904., dne 9. marca br. Tobija Kovačič iz Škocijana, star 35 let.

1904., dne 27. maja br. Nep. Dermota iz Poljan, star 60 let.

1904., dne 10. septembra p. Inocencij Koprivec iz Št. Vida pri Zatični, učitelj-vodja, def., star 56 let.

1905., dne 11. marca p. Nikolaj Traven iz Tunjic, lektor, tajnik provinc., star 58 let.

1906., dne 30. julija p. Pacifik Fister iz Tomišlja, lektor in ravnatelj bogoslovja, zlatomašnik, def., star 77 let.

1908., dne 2. dec. klerik Celestin Bogme, bogoslovec, star 23 let.

1909., dne 20. marca br. Prokop Godler iz Vidma Štaj., pozlatar, slikar samouk, star 83 let.

1909., dne 14. maja p. Viljem Vindišar iz Bitnjega, def. učitelj, star 59 let.

1911., dne 27. maja br. Elija Kimovec iz Gamelj, 70 let.

1911., dne 29. julija br. Urban Želč iz Slavine, star 45 let.

1917., dne 10. jan. p. Gothard Podgoršek iz Kolobja Štaj., učitelj-vodja, def., star 50 let.

1918., dne 10. avgusta klerik Ladislav Sunčič, novinec, pri Sv. Križu Štaj., star 18 let.

1918., dne 5. oktobra p. Frančišek Solan Cimerman iz Dolenje vasi, katehet, star 28 let.

Po imeniku mrtvih „Necrologium Provinciae S. Crucis Croatiae Carnioliae ab anno 1490“ — Catalogus omnium Provinciae nostrae S. Crucis Croatiae Carnioliae Patrum et Fratrum ab anno 1650—1900.

Prelat Andrej Kalan imenovan stolnim proštom v Ljubljani. Papež Benedikt XV. je z bule z dne 14. junija t. l. imenoval predsednika Katol. Tisk. Društva, prelata Andreja Kalana, stolnim proštom v Ljubljani. Kanonična umestitev novoimenovanega prošta se je izvršila v stolnici dne 9. avgusta po korarski sv. maši. Novemu stolnemu proštu k njegovemu prezaslужnemu odlikovanju najpriskrbenje čestitamo.

Finžgarjevo dramo trodejanko „Veriga“ vprižore ljubljanski učiteljski in učiteljske izvedbe v soboto in nedeljo, dne 16. in 17. avgusta 1919 v Narodnem domu v Novem mestu. Ker je namenjen čisti dobiček skladu za spomenik našemu nesmrtnemu Cankarju, se cenjeni meščani in okoličani kar najljubše vabijo k udeležbi. Cene prostora: Sedeži po 5 K, 4 K in 3 K; stojišča po 2 K. Pričetek obakrat točno ob 20. uri (8. zvečer.) Predprodaja vstopnic od četrtke opoldne naprej v trgovini J. Krajec nasl. ter na dan predstave pol ure pred začetkom pri blagajni. — Igra je sama na sebi zelo zanimanja vredna, ker nam v tej ljudski zgodbi postavlja Finžgar za ogledalo, kako strasti, iz malenkosti porojene, spačijo obraz ljudski duši in jo preslepé, da táva in išče v temi, kar ji je v pogubo, ne vidi pa velikih, resnih ciljev, do katerih vodi pot ljubezni.

Shod dekliških Marijinih družb novomeške okolice na Trški gori dne 5. t. m. se je prav dobro obnesel. Kljub nujnim kmetijskim opravilom, ki že tedne zaostajajo vsled vremenskih razmer, se je zbrala na prijazni gori lepa množica 800 družbenic in 21 duhovnikov. Slavnostni govor v cerkvi je imel g. dr. Knavs, dekan iz Št. Petra pri Gorici. Med sv. mašo je popeval šentpeterski cerkveni zbor, ki je žel splošno priznanje. Po končani slovesnosti v cerkvi se je pričelo na prostem poučno zborovanje, katero je vodil šentpeterski župnik Fr. Vovko. Tu so nastopile kot govornice: Marija Medle iz Št. Petra, Marija Ahčin iz Šmihela, Pepca Erbežnik in Ana Petrič iz Prečne, Marija Željko iz Mirnepeči ter Marija Lumpert iz Brusnice. Govorilo je še par dekanijskih duhovnikov, nakar je zopet prevzel besedo g. dr. Knavs, ki je v navdušenih besedah bodril mladenke za nadaljne boje in vzore. Odkrito je priznal, da si ni za svojo osebo nikdar mislil, da more novomeška okolica prirediti kaj tako veličastnega, kakor je bil romarski shod in dekliški tabor na praznik Marije Snežnice na Trški gori.

Dr. Anton Ogrizek je otvoril odvetniško pisarno v Celju na Kralja Petra cesti št. 28 (prej Graška cesta) nasproti gostilne Branibor. Želimo novemu gospodu odvetniku mnogo sreče in zaupanja!

Novomeška sokolska župa priredi v petek na Vel. Šmaren 15. t. m. okrožni zlet v Št. Rupert. Na sporedu je javna telovadba in ljudska veselica. Sodeluje godba novomeškega Sokola. Odhod Sokolstva iz Novega mesta z vlakom ob 9. uri popoldne. Ugodna železniška zveza iz Novega mesta je tudi z vlakom ob 1. uri popoldne. Odhod iz Št. Ruperta v Novo mesto ob 11. uri zvečer s posebnim vlakom.

Orlovski tabor v Št. Vidu pri Stični se vrši v nedeljo, dne 24. avgusta t. l. Vsa Dolenjska se pripravlja na to prireditve, ker bo ta prireditev prva te vrste in hočemo Dolenjci pokazati, da tudi med nami živi in se krepí krščanska misel. Tabor se vrši v sledečem redu: Ob 7. uri zjutraj sprejem gostov od Novega mesta na postaji Št. Vid. Ob pol deseti uri sprejem gostov na postaji Št. Vid. K temu sprejemu pridite vsi, domači in gostje. S postaje gremo v sledečem redu: Konjeniki, godba, predsedstvo, zastavonoše, Orli, Orlice, Naraščaj, narodna noša in nato vsi ostali v navadnih oblekah. Ob pol enajsti uri bo sv. maša. Po maši govori na trgu. Po govorih je kosilo. Ob pol 3. uri bo na travniku „Vdove“ javna telovadba. Nastopijo Orli, Orlice in Naraščaj. Po telovadbi bo veselica s srečolovom in šaljivo pošto. Za postrežbo bo poskrbljeno. Vstopnina je 2 K. Del čistega dobička je namenjen pogorelcem v Zagradcu. — Kdor

le more, se naj ta dan obleče v narodno nošo. Vabimo, da se tega tabora vdeležijo staro in mlado, od blizu in daleč. Tabor bodi ponos Dolenjcev, posebno pa še šentvidskih faranov. Pokažimo nasproti gostom največjo vljudnost in gostoljubnost, da bo ostal orlovski tabor v Št. Vidu njim in nam lep spomenik. — Na zdar!

Orlovski tabor v Št. Vidu pri Stični utegne biti zelo pomenljiv in vlada zanj veliko zanimanje po vsem Dolenjskem. Odhajamo z jutranjim vlakom ob 6. uri. Udeleženci in udeleženke iz Novega mesta naj se radi polovične vožnje oglase vsaj do nedelje popoldne pri g. vikarju Žerjavu, oni iz šmihelske fare pa pri g. kaplanu Turšiču.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu juliju 1919 je 151 strank vložilo 223.737 K 56 h; 287 strank vzdignilo 197.083 K 52 h; torej več vložilo 26.654 K 04 h; stanje vlog 8.645.821 K 6 h; denarni promet 598.258 K 3 h; vseh strank bilo je 622.

Izlet na Gorjance je nad vse pričakovanje dobro izpadel. Krasno vreme — rajska gorska narava — čist in zdrav zrak — velika udeležba vseh stanov, moških in ženskih iz Kranjske in Hrvatske — najboljša neprisiljeno razpoloženje — priskrbeno bratovsko občevanje — izvrstno ubrano petje — ples „Kolo“ — izboren na raznu pečen janček — jestvin in pijače v obilnosti itd. itd., kratko: bil je to pravi narodni praznik, poln mogočnega navdušenja za troedino jugoslovansko državo SHS. Kdor se je udeležil tega izleta, ne bo pozabil nedelje 10. avgusta. Služile so se tudi dve sv. maši, druga s kratkim mišnim nagovorom. Vsak udeleženec je moral biti zadovoljen z vsestranskim užitkom bodisi v duševnem ali telesnem oziru. — Prihodnje leto se priredi skupni polet na Gorjance s posebno izbranim sporedom, h kateremu bomo povabili pravočasno zopet naše drage sosedne brate Hrvate. Ta izlet mora nadkriliti vse dosedanje. Že danes omenjamo, da bomo šli skupno čez „fabriko“. Za jasno vreme bo zopet poskrbel naš vremenski prorok. Toraj na srečno in veselo svidenje prihodnje leto na visokih Gorjancih!

Kapelica sv. Leonarda v Gotni vasi. Pod tem naslovom smo poročali v zadnji številki, da se je kapelica prav lično poslikala, kar je bil že res skrajni čas. Omenili smo, da ljudem ni všeč, da se je pri tej priliki spremenila starozgodovinska kapelica sv. Leonarda v kapelico Marije Pomagaj. — Dotična oseba pa, ki je iz najboljšega namena dala na lastne stroške kapelico tako lepo prenoviti, nam sporoča sledeče: Da se je namesto malo znanega svetnika sv. Leonarda postavila kot glavna podoba slika Matere Božje, je to popolnoma njena stvar. Če je vse precejšnje stroške sama utrpela, lahko tudi sama odloči, kakšnega svetnika hoče počastiti. Kdor pa ni s tem zadovoljen, je pa njegova stvar. Stvar vseh vaščanov bi pa bila že zdavnej, da bi lahko z združenimi prispevki postavili staro kapelico v prvotno stanje v čast sv. Leonardu. Toraj, le nobenega razburjenja zaradi tega od strani vseh, ki toliko let niso čutili potrebe za prenovljenje kapelice, a sedaj bi pa radi čistili sv. Lenarda, ko se je usmilila razpadajoče častitljive kapelice dobrotna roka v počestčenje Matere Božje.

Grozna smrt. V ponedeljek 4. avgusta ob 8. uri zvečer se je usmrtila na grobu svoje matere v Novem mestu občinska uboaga Ana Lepič, po domače Drakslerjeva Neti. Polila se je s petrolejem ter se sama zažgala. Umrla je v groznih mukah v starosti 73 let. Po zdravnikovi izpovedi je storila nečloveško dejanje v popolni duševni zmedenosti. V sredo zjutraj, dne 6. avgusta so pokopali še njene ostale sežgane telesne ostanke v grob njene matere. Bodí ji Bog milostljiv!

Umrl je na Lepi gorici pri Trzišču posestnik, občinski svetovalec in cerkveni ključar Jožef Tratar v starosti 48 let. Vojska in neizprosna jetika, katera ga je že mučila nad 6 let, so ga spravile v pre-

rani grob. Rajniki je bil mož, znan daleč naokoli in spoštovan od vseh. V vsaki nesreči je pomagal z besedo in z dejanjem sosedom, ki so se v sili zaupno obračali nanj. Ob razpotju v Skurševcu je s pomočjo sovaščanov postavil lično kapelico in podružnico v Pavli vasi prenovil. — Bridka izguba je zadela družino z 9 otroci, zadela pa tudi župnijo, občino in posebno pa sosedo, katerim ostane pokojnik v nepozabnem spominu. Bodí mu zemljica rahla!

Cepitev koz. Dne 18., 19. in 20. avgusta 1919 se bodo v ordinacijskih prostorih primarija in okrožnega zdravnika dr. Jos. Strašeka od 10. do 11. ure dopoldan cepile koze. Občinstvo se nujno opozarja, da so se po vsem Slovenskem v zadnjih časih na mnogih krajih pojavile koze kot bolezen, ki je smrtno nevarna. Le pravočasna cepitev in imunizacija obvaruje človeka pred to nevarnostjo. Da se zamore vse občinstvo — tudi komodno — poslužiti prilike cepitve, so se nastavili trije dnevi in se opozarja, da se izven teh ne bodo nikomur več stavile koze.

Semenj v Kandiji bo v četrtek dne 21. avgusta za živino in blago. Prodajalci in kupci vabljeni.

Dar za invalide. Godbeni klub v Metliki je poslal čisti preostanek iz zabavnega večera dne 20. julija t. l. za invalide 202 K. Čast!

„Naš Glas“, glasilo Centralnog Saveza javnih namještenika u kraljestvu Srba, Hrvata i Slovenca, je začel izhajati 1. avgusta. Izhajal bo vsakega 1. in 15. dne v mesecu. Do konca tekočega leta velja 7 kron. Za drugo leto se naročnina še le določi. Odgovorni urednik je Makso Daka. Tiska ga Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Izdaja ga Centralna zveza javnih nameščenec v Ljubljani in Zagrebu. — „Naš Glas“ se bo tiskal v latinici in po možnosti tudi v cirilici. Program listu je, zastopati predvsem gospodarske in stanovske interese državnih nameščenec v vsem našem kraljestvu; je torej stanovsko, politično ne-strankarsko glasilo.

Družba sv. Mohorja se je preselila v Prevalje, sodni okraj Pliberk, in sicer s tiskarno, knjigovoznico, osobjem, stroji in vso zalogo. V Celovcu so ostale samo še hiše. Le tako nam je mogoče neovirano delovati in ostati v stiku s cenjenimi poverjeniki in člani. Ako nam merodajni krogi prepustijo monterja — moremo v najkrajšem času družbeno delo nadaljevati. Vsekako pa imamo tekoče delo za leto že toliko dovršeno, da moremo družbene knjige letos razpošiljati najdalje že meseca novembra. Prosimo torej, da se oglasi — pisma — naročila knjig in denar pošiljajo Mohorjevi družbi v Prevaljah pri Pliberku. — Družbo smo priglasili pri Poštni hranilnici v Ljubljani in bomo kmalu razpošiljali položnice.

Ustanovitev brezplačne vožnje po državnih železnicah v ozemlju kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ministrski svet je na predlog ministra za promet sklenil, da se nikomur več ne izda dovoljenje za brezplačno vožnjo po državnih železnicah v ozemlju kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, marveč, da mora vsakdo zase plačati voznino, odnosno, da jo plača ono oblastvo, oziroma zavod, za čegar račun in potrebo dotična oseba potuje.

Pošiljanje pisem v Ameriko posreduje „Slovenski Rdeči križ“ v Ljubljani. Pismo naj obsega samo družinske razmere, naslov naj se napiše natančno, razločno in s črnilom. Tako opremljeno pismo naj se vloži v kuvertu in priloži 70 vin. za poštnino ter pošlje na „Slovenski Rdeči križ, Ljubljana, Poljanska cesta št. 4, II. nadstropje, vrata 39.

Ukradeno blago. V Brezovici pri Metliki, p. Suhor, so v noči od sobote na nedeljo, pokradli neznani tatovi gostilničarju in posestniku Pavlu Dragelju raznega blaga in moške ter ženske obleke v vrednosti od štiri do pet tisoč kron. — Svarimo pred nakupovanjem tega blaga po Dolenjskem. Orožniki so tatovom že za petami.

Pazite na cvetlice, ker so jih začeli uzmoviči tudi krasti iz nižje ležečih oken. Tatvina je postala zares vsepovsod prava epidemija. Kam pridemo!

Poslajte darove za slepe vojake!

Doneski k vremenoslovju

(25)

Bele Krajine.

J. Šašelj.

VI. Kakšno vreme smo imeli v Beli Krajini, zlasti v adleški župniji, v zadnjih 10 letih v posameznih mesecih.

Prva polovica oktobra je bila z izjemo par dni izredno lepa in nenavadno gorka, ker je sijalo skoraj zmirom sonce in je bilo včasih kar vroče, kakor o kresu. To vreme je bilo posebno ugodno za poljska dela. Še 16. smo imeli zjutraj ob 6. uri 13 C topline. Zvečer okrog 1/2 7. ure pa je začelo deževati, nastal je hud vihar in začela je vleči burja, za njo pa je hudo snežilo skoraj vso noč in zapalo je precej snega, ki je pa kmalo izginil. Toplomer pa je kazal zjutraj samo 1.5 C topline. Druga polovica meseca pa je bila prav neugodna in nenavadno mokra. Solnce skoraj nismo videli. Nasprotno pa je deževalo, razun 4 dni, vsaki dan, več ali manj, in včasih je kar lilo, posebno po noči po cele noči. Po noči od 21.—22. pa je snežilo. Povprečna toplota v tem mesecu je znašala zjutraj ob 6. 1.5 C do 15 C, popoldne ob 3. pa 5—20 C.

Novembra smo imeli, z izjemo nekaj dni v začetku meseca, prav neugodno vreme. Navadno je bila megla, ali pa je bilo oblačno. Solnce smo videli prav malo. V sredi meseca je tudi obilno deževalo, posebno po noči, včasih kar celo noč. Povprečne toplote, oziroma zime, smo imeli zjutraj ob 7. 3 C (17.) do 16 C, popoldne ob 2. pa 0.5 C do 16 C.

Tudi decembra smo imeli prav grdo in neugodno vreme. Deževalo je skoraj ves mesec razun zadnjega tedna, to je od Božiča do novega leta. Druge dni pa je skoraj vsaki dan deževalo in včasih kar lilo in parkrat tudi snežilo. Bilo je samo blato in voda, da ljudje niso mogli ne delati, ne voziti. Če pa ni deževalo, je bila pa megla ali oblačno. Vendar pa je bilo pri vsem tem neugodnem vremenu le toplo, tako, da so cvetele nekatere cvetlice, kakor marjetice, trobentice, teloh. Okoli Božiča so hodila deca tndi bosa. Toplomer je kazal ves mesec samo enkrat pod ničlo, 29. — 2 C. Povprečna toplota pa je bila zjutraj ob 7. 2 do 10 C, popoldne ob 2. pa 2—14 C.

Mislim, da ne bo odveč, če priobčim tu tudi, kako letino smo imeli pri nas v tem tako neugodnem letu vsled strašne vročine in suše, in kako je bilo tudi drugod. Letina je bila slaba, za večino pridelkov celo prav slaba, izvzemši vinstvo, in sicer vsled strašne suše, ki je trajala od srede spomladi do blizo jeseni. Strni so bile slabe, posebno še rži. Krme je bilo malo, otave skoraj nič, da so morali nekateri še od te male živine, kar jim je ni pobrala vojna oprava, odprodati po kako glavo, ker ni bilo dosti polaganja. Krompirja je bilo malo, pa še tega so močno uničevale miši in črvi, po shrambah pa je tudi močno gnil in bil črn. Tudi turšice so dobili prav malo. Neki posestnik mi je rekel: Lani smo naruzili turšice pri nas 70 mernikov, a letos pa samo 14. Posebno slabo je obrodil fižol, da ljudje večinoma še semena niso dobili. Neki kmet mi je rekel: Posadili smo ga en mernik, a dobil sem ga 6 litrov. Malo je bilo tudi korenja in pese, nekaj več pa je bilo kolerabe. Precej veliko pa so dobili ljudje zelja in so bile tudi glave dobro debele kljub vsi strašni suši. Pa tudi repe so dobili nekateri precej, a drugi skoraj nič. Proso je bilo po nekoč lepo, posebno okoli Tribuč, kjer so ga zgodaj sejali, nasprotno pa ga drugi niso dobili skoraj nič. Tudi sadje je obrodilo prav slabo. Jabolk ni bilo prav nič, hrušek malo. Tudi sliv je bilo malo, ker so močno odpadale ali so se posušile na drevju, da

so jih mogli le malo nasušiti za hrano. Precej polni so pa bili orehi, koder niso pozebli, in so dobili nekateri za nje lep denar, ker so bili prav dragi. Škoda pa, da so prejšnjo zimo mnogo tega žlahtnega drevja posekali in prodali vojni upravi za puškina kopita, kakor so pravili, za kar so dobili res lepe novce, a s tem so si pa tudi uničili skoraj vsakoletne dohodke. Sploh pa je bila v tem letu slaba letina ne samo skoraj po vsem Kranjskem, ampak menda po vsi Avstriji, pa tudi po drugih državah Evrope in v severni Ameriki, kakor so poročali časopisi. Za Avstrijo časopisi niso bili smeli pisati o pomanjkanju in lakoti, ker ni dovolila vojna uprava, vendar pa je bilo slišati o velikih demonstracijah po večjih mestih, kakor na Dunaju, v Gradcu, kjer so morali vojaki streljati na stradajoče demonstrante. Pa tudi po deželi so trpela gospoda po mestih in trgih veliko pomanjkanja, ker niso mogli dobiti hrane, katere je v več krajih tudi kmetom primanjkovalo, zato so hodili po vaseh iskat in kupovat živil in hrane, kakor krompirja, moke, ječmena, masti, masla, fižola, jajec idr.

Dopisi.

Iz Novega mesta. Kam pridemo, če pojde tako naprej. Nekemu čevlarskemu mojstru so razne stranke dolžne na delu okroglo 1000 K. Mojster, ki je založil svoj trdo zasluženi denar v usnje in druge potrebščine, žrtvoval čas in svoj trud, ima čast gledati v zrak, odkod bo priletel pre-roka Elija krokra s hlebčkom v kljunu; le žal, da ni več tistih časov. Splošno se mojstri pritožujejo, da morajo cele tedne čakati naročnike za zasluženi denar. Ali ne veste, da moramo obrtniki ravno tako drago živila plačati, kakor vsak drugi. Torej moramo delati, denar zaslužiti in tudi takoj plačano dobiti vsako delo, da bomo mogli živeti. — Vprašamo: kako bi mogel živeti uradnik, ki prejme vsakega prvega v mesecu plačilo za svoje delo, ako bi se mu ob prvem reklo: bomo že poslali denar; pa bi namesto prvega dobil denar dva ali tri tedne pozneje. Kako bi mogel živeti in kriti svoje potrebe. Še bolj kritično pa je to pri obrtniku, ki rabi denar za nakup raznega blaga. Če hoče čevljar dobiti usnje, ga mora, posebno v današnjih časih, iti okrog iskat sam ter takoj in drago plačati. Poleg tega pridejo še transportni stroški za usnje, vožnja in hrana za njega samega, pa stane tudi denar. Enkrat smo že opomnili cenjene naročnike, naj blagovolijo razmere in težkoče sedanjega časa upoštevati in račune za naročena dela takoj poravnati; toda ker se to od strani naročnikov premalo upošteva, moramo torej odločno povedati, da sta se „puf“ in tisto čakanje na denar enkrat za vselej nehala in ne prideta več nazaj. Če se mora takoj plačati živila na trgu, takoj plačati v gostilni, v gledališču, v kino itd., zakaj se ne bi tudi čevljarju takoj plačalo; zakaj je ravno tukaj ta umazana navada, da se ne splača. In če po daljšem čakanju mojster prosi za svoj zasluženi denar, se rado zgodi, da se zameri in še kako grobo pod nos dobi. Navadno tisti, ki so najslabši plačniki, najbolj čez čevljarje zabavljajo in jih pitajo z oderuhi; toda čevljarji nismo oderuhi, — oderuhi so drugi, ki tudi nas odirajo. Prav noben čevljar si v vojnem času ni kupil hiše, ker nismo imeli nič blaga v zalogi pred vojsko nakopičenega, da bi ga bili v vojnem času po gorostasnih cenah prodali. Pač pa poznamo take, ki so si v vojnem času z vojnim dobičkom hiše in posestva kupili. Očita se nam tudi, da računamo po 50 K od enega para čevljev in da jih naredimo v enem dnevu. Tudi ko bi jih vsak naredil v enem dnevu, vendar teh 50 K ni vse mojstrov zaslužek. Iz tega je treba plačati pomagalec, ki jih naredi, potrebščine stanejo 10 do 15 K pri paru; treba je računati tudi obrabo orodja, ki je danes jako drago, tako, da nazadnje mojstru le malo ostane. Kje so

pa davki? Potem pa naj po grofovsko živimo, kakor se je blagovolil izraziti neki davčni uradnik proti čevlarskemu vajencu, da čevljarji po grofovsko živimo. Seveda taki možje so svoj čas res po grofovsko živeli, zato jim uhajajo spomini na tisto dobo; zdaj pa živimo vsi enako po — beraško. Sicer pa naj živi, kakor kdo more, nikomur nismo nevoščljivi; zahtevati pa moramo svoje, kakor vsak drugi svoje. Zadruga čevljarjev v Novem mestu.

Franjo Neubauer:

Na rani grob. † Anici Šmalčevi.

Na delo, na delo!
Vse žito je zrelo,
objemajo srpi pšenico
in kličejo mlado ženjico. —
Na delo, na delo!
Po cestah je belo
in vabi nas svet,
od solnca razgret.
Na polje, na polje!
In židane volje
med svet, kjer drčijo vozovi železni,
do bleska mladosti, veselja, ljubezni! —

A tebe nikjer ni med tropom ženjic,
svetá ne privabi mamljivi te klic.
Telesa se tvojega srp je ovil,
položil te k drugim je bilkam nemil.
Ah, koliko zgodaj požetih leži!
Pač svetu klasovje nezrelo se zdi,
z rokami obraz si zakriva,
vzdihuje in solze preliva.
A večni sejalec je sklenil takó:
„Tvoj dan je dogorel,
tvoj klas je dozorel
in seme naj vrne se v mater zemljó!“

V višave pa duh se je dvignil lahák,
v strmino se vzpenjal in hitel in hitel,
na poti obseval ga žarek je svitel
in duh je blestel kot ožarjen oblak.
Nad solncem se zdaj lesketá,
nad luno in bleskom zvezdá,
kjer vsaka si našla je želja
bogastva dovolj in veselja.

Gospodarstvo.

Obvestilo. V zadnjem času so razni prekupci nakupili na semnjih veliko število konj ter jih gnali v različne kraje, zlasti pa na Koroško, ne da bi si preskrbeli predpisanih odprednih izkaznic. Posledica je bila, da so se tem prekupcem zaplenili konji ter posamezniki kaznovali z občutno globo. Trgovci in kmetovalci se opozarjajo, da si v smislu obstoječih določil preskrbijo za vse vrste konj, ki so namenjeni za trgovski promet, vedno odpredne izkaznice, ki jih izdaja odsek za prehrano v Ljubljani.

Sladkor za vkuhanje sadja. Ker so izčrpane zaloge domačih sladkornih tovarn in zadostujejo dovozi iz inozemstva le za neposredni konzum, se letos ne bo delil poseben sladkor za vkuhanje sadja. Tozadevne prošnje so brezpredmetne in se ne bodo reševale. — Odsek za prehrano Slovenije.

Vazelin. Odsek za prehrano ima na razpolago dva vagona prvovrstne vazeline iz Poljske. Reflektanti za to blago naj vložijo prošnje do 18. avgusta pri imenovanem odseku.

Razdelitev mineralnega olja. Iz Poljske sta dospela kot prva pošiljatev dva transporta različnih mineralnih olj. Ker je bilo ogromno število prosilcev za to blago, je odsek za prehrano pri razdelitvi tega kontingenta pritegnil zastopnike vseh prizadetih strok in sicer zastopnika kmetijstva, montanističnih obratov, trboveljske premogokopne družbe, južne in državne železnice, obrtne in trgovske zbornice ter avtoreferenta. Došli kontingent se je razdelil popolnoma, in sicer tako, da je krita najnujnejša potreba posameznih obratov. Posameznim prosilcem se dostavijo neposredno po pošti nakaznice, na katerih je zaznamovana odkazana množina ter tvrdka, pri kateri dobi isto. Vsako nadaljno dopisovanje na odsek za prehrano, kakor tudi

tozadevno posredovanje naj se opusti. Kakor hitro bo na potu nova pošiljatev, se prizadeti krogi pravočasno opozorijo, da javijo svoje potrebe.

Razvedrilo.

Zdravniška izjava. Jetnik, ki je bil obsojen, da bo obešen, je malo dni prej nevarno zbolel. Zdravnik, ki ga je vendar polagoma ozdravil, je to sodniji naznanil tako-le: „Obsojenca sedaj lahko obesite, ne da bi mu to kaj na zdravju škodilo.“

Dobro vino. Vinski agent: „Ste bili z zadnjč poslanim vinom zadovoljni?“ — Baronov sluga: „Pa še kako! Tri dni sva se z baronom tikala!“

Po ušesih ga je spoznal. Rokodelski pomočnik: „Mojster, ali me več ne poznate, saj sem se vendar deset let pri vas učil?“ — Mojster: „Hm — obraz mi je pač neznan, — toda ušesa se mi tako znana zdé!“

Previdni odvetnik. Ulomilec, ki je bil vsled odvetnikovega zagovora oproščen: „Gospod doktor, ali smem priti v vaše stanovanje, da vas zahvalim?“ — Odvetnik: „Smete — pa le po dnevi!“

V lekarni. Gospa: „Ali je ta čaj res tako dober, kakor ga hvalijo?“ — Lekarnar: „Izvrsten je: Kdor od tega čaja ne ozdravi, ta sploh bolan ni!“

Podedovano. Tujec: „Vašega sina sem poslušal pri zborovanju; ta ima glas, da je kaj!“ — Oče: „To ima od mene!“ — Tujec: „Po štiri ure je govoril!“ — Oče: „To ima pa po materi!“

Navihaneč. A: „Kako pa to dosežete, da vas žena pusti sleherni večer v gostilni?“ — B: „To ni tako lahko! Jaz moram ženo vselej toliko časa jeziti, da me vun vrže in potlej grem lahko kamor čem!“

Zlobno. A: „Kaj pa počneta vaša brata o prostem času?“ — B: „Eden hodi na lov, drugi slika portrete — ne zadene pa nobeden nič!“

V šoli. Nadzornik da učencu vprašanje nakar ta molči. Eden izmed učencev mu šepeta na uho: „Reci, nadzornik je osel!“ — Nadzornik: Nič mu ne pravi, bo že sam na to prišel!“

V prodajalni. Kupec: „Koliko velja ta mošnjiček?“ — Trgovec: „Eno krono!“ — Kupec: „Imam le devedeset vinarjev!“ — Trgovec: „Pa naj bo, ker ga tako zelo potrebujete!“

Tudi dobro. Žena, ki se z možem vedno krega: „Čez par mesecev bova praznovala srebrno poroko.“ — On: „Počakajva raje še pet let, pa bova obhajala tridesetletno vojsko!“

Proda se:

otroška posteljica z zimmico, več gimnazijskih knjig, telovadne ročke, dve železni omrežji za okna, zložljiva postelja, nova častniška zimska suknja in več drugih predmetov po nizki ceni v Medvedovi vili v Novem mestu.

Dva ključavničarska pomočnika

zmožna izvrševati stavbena dela, se sprejmeta takoj v trajno delo. Pojasnila daje anončna ekspedicija, Al. MATELIČ, Ljubljana.

Učenec se takoj sprejme v trgovino z železnino

Fran Guštin - Metlika.

Drago vam plačam lepo suho lipovo cvetje!

Zbirajte ga in javite, koje množino ga imate. Vreče Vam pošljem in prevzamem blago proti povzetju! Ponudbe trgovcev prosim le z navedbo cen! — Jos. JUNC, Novo mesto, Ljubljanska cesta št. 35.

Čevljarji pozor!

Proda se še skoro nov čevlarski stroj „JAKS“. — Vpraša se v hotel Ferlič. Novo mesto, Glavni trg.

Posestvo na prodaj

z vsem gospodarskim poslopjem. Več pove Ivan KOS, gostilničar - Ločna.

Tvrdka E. GUŠTIN v Metliki - dobavlja poljedelske stroje

vseh vrst. — Zahtevajte cenik!

Izjava.

Podpisani nisem trdil, da je dobil Rihard Twrdy od Nemske Avstrije 1 000 K; ampak rekel sem le: Govori se splošno, da je prejel Twrdy za agitacijo za soci. no demokratično stranko 1000 K. J. Kral.

Kmetiska posojilnica in hranilnica v Mirnipeči

registrovana zadruga z neom. zavezo v likvidaciji vabi

na trinajsti redni občni zbor

ki se bode vršil v nedeljo, 7. septembra 1919 ob 2. uri popoldne v zadrugi pisarni v Mirnipeči s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo likvidacijskega odbora o poslovnem letu 1918.
2. Poročilo računskega pregledovalca in potrjenje letnega računa.
3. Čitanje revizijskega poročila in ukrepi vsled istega.
4. Volitev računskega pregledovalca.
5. Slučajnosti.

Mirnapeč, dne 20. avgusta 1919.

Likvidacijski odbor.

Pripomba: V slučaju nesklepčnosti sklicane glavne skupščine vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor s prvotnim sporedom, ki bode veljavno sklepal po določenih §-a 35 pravil pri vsakem številu udeležencev.

Ježice

večjo množino, kupi tovarna usnja. Cenjene ponudbe na naslov: **PODVINEC Aleks.**, Radeče pri Zidanem mostu.

Fran Rifelj steklar - Novo mesto

Glavni trg št. 94

se priporoča za stavbeno steklarstvo in razna popravila te stroke.

Popravila in dela se izvršujejo točno in solidno. Cene zmerne.

Naznanilo.

Podpisani vljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da sem vpeljal v mojo trgovino z mešanim blagom

najboljše čevlje iz svetovnih tovarn Peko

in drugih

ter se toplo priporočujem vsem cenjenim svojim odjemalcem v blagohotno nadaljno naklonjenost. Postregel bom vsakega dobro po najnižjih cenah ter prodajal s prav malim dobičkom.

Ob enem prosim čevlarske mojstre, ki so dosedaj nosili k meni svoje čevlje na prodaj, da bi me ne nadlegovali več s svojimi izdelki.

Odličnim spoštovanjem

Leopold Kopač,

trgovca z mešanim blagom v Novem mestu.

Išče se

- zastopnik -

za domačo zavarovalnico za novo-meški okraj. Ponudbe na upravnishstvo Dol. Novic pod šte. 1867.